

טיב הקהילה

ויקהל - שקלים
כ"ט אדר א' תשפ"ד

המנים לפי אופן דושלים

זמני הרלקת הגרות ומצ"ש

הרה"ג	5:07
מוצ"ש	6:20
ר"ת	7:00

סוף זמן קריאת שמע וחיפלה

סוק"ש א'	8:08
סוק"ש ב'	8:50

המנים לפי שיעון הוי"ק

גילוי מס': **717**

יו"ל ע"י קהילת שבת בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

היות טוב.

ואכן כך ראו אצל גדולי הדורות שכל מצוה שקיימו, עשו זאת באופן היות נעלה וכדי להמחיש עד היכן הגיעו הדברים אציינן כמה עובדות בזה מסופר על כ"ק אדמו"ר בעל 'אמרי אמת' מגור ז"ע, שפעם הגיע אליו איזה נצרך ותינה צערו כי מחוסר הוא כל ואפילו תפילין משלו אין לו, מיד נתגללו רחמיו של הרבי עליו, אך

במקום שהרבי יעניק לו נדבה הגונה כדי להזמין לעצמו פרשיות וחפילין, ראה לנכון להעניק לו את התפילין הקדושות שהניחם אביו הקדוש בעל השפת אמת ז"ע, למותר לציין כי כשנתנדע הדבר לבני המשפחה נתקשו מאוד לעכל את הדברים ובאו עליו בקובלנה, באמרו כי אין זה דבר של מה בכך להעניק את הוי"ק מכל עבוד איזה הילך עני, בו בשעה שיכולים לקיים המצוה במתנת נדבה, הלא גם חפץ של חול

שנשחטש בו צדיק יש לו חשיבות מיוחדת ומי מדבר על חפץ שנשחטש בו למצוה ובפרט כשהמדובר הוא בחפץ שהוא עצמו קדוש, וכאן זירז הרבי את עצמו, ותיכף בראותו לפניו אדם מחוסר תפילין ראה לנכון להוציא ממנה גנוזה זו מרשותו ולהעניקו? כך טענו בני המשפחה בפני הרבי, מתוך נסיון להעמידו כביכול על טעות, עז היה רצונם שיחזור הרבי ויעמוד על המקת כדי להחזיר את התפילין היקרות לרשותו.

אך מה נדהמו, בשמעם את תשובתו של הרבי כי כלל לא היתה כאן איוו טעות או חוסר ידיעה בגודל שוויה של המתנה היקרה, אלא דוקא מפני כך ראה לנכון לקיים המצוה בחפץ זה. כשחפצים לעשות מצוה - הסביר הרבי - מוטל עלינו לעשותה על הצד היותר מובהק, כדי להראות כי מעריכים אנו את המצוות יותר מכל הון דעלמא, דוקא משום כך בחרתי לקיימה באלו התפילין.

כמו כן מסופר על כ"ק אדמו"ר מקיטשיניץ זצ"ל, שאחרי המלחמה האיומה היה ביתו פתוח לדווחה לכל הפליטים האומללים. והנה, הופיע אחד הפליטים לפניו ובכה לפניו בכי תמרוים כי בעבר טרם פרוץ המלחמה האיומה היה הוא איש אמיד ובעל נכסים ואילו כעת הוא בערום ובחוסר כל, ניחמו הרבי

ודבר על ליבו, ובסיסו את דבריו העניק לו את כובעו היפה ביותר, אותו היה לובש בעתות שמחה בלבד, אחר שפנה הלא לדרגו, פתחה הרבנית את פיה בתערומת ואמרה: ינחא מה שראית שאין לו כובע עליון ורצית להעניק לו את שלך, אך למה בחרת דוקא את היפה ביותר, הלא גם כובעך שהגך חובש בימים ימימה הוא במצב טוב, והיית יכול להעניק לו את זה, נענה הרבי ואמר, הן אמת כי גם בזה היית מקיים מצוות צדקה, אבל ערך המצוה בגן עדן הוא כפי ערך המעשה, ובאותו לבוש שמקיימים את המצווה מלבישים את הנשמה בעולם העליון, ואני רצוני שילבישו אותי שם בגן עדן ככובע היפה ולכן העדפתי להעניק דוקא אותך, ולהסתפק בעולם הזה בלבושי הנכבד...

מעלת המצוות מתוך חביבות ושמחה

והם הביאו אליו עוד נדבה בכך בכך: (ג.ה.)

הנה זה המקרא ללמדנו הוא בא שהדבר המודד במעלת כל מצוה הוא הרעיונות דליבא, ולכן כשרצתה התורה גלות איך בני ישראל פתחו את לבם עבור נדבת המשכן, לא נסתפקה בעצם הבאת העובדה שהרבו להביא נדבת לבם, והוסיפה לומר כי היה זה 'בבוקר בבוקר', ונלחה בזה שהיה זה מתוך חביבות מצוה יתירה, וכיון שכך, הוזדו תמיד להביא את נדבתם תיכף בבוקר, גם היה זה באופן 'קבוע' מדי יתירה, שגם זה מורה על היותה מתוך חביבות יתירה, והגם כי כל זה אינו מוסיף על תכלית הנדבה, כי תכלית הנדבה הלא היתה לצורך הקמת המשכן, ודבר זה תלוי בכמות הנדבה ולא באיכות, בכל זאת החשיבה התורה את עצם קיומה מתוך חביבות והשתוקקות להקמת המשכן, כדי להורות כי עיקר מעלת המצוה תלויה בזה, והיא הוראה לדורות, שעל האדם לעורר לבבו ולקיים המצוות מתוך אהבה עזה לבורא, מתוך התבוננות שמקיים הוא רצון מלכו של עולם וגורם לו נחת רוח גדולה במעשיו, ומתוך שמתה על שזכה להימנות על לגיונו של מלך לשמור ולקיים פיקודיו, ועל ידי זה מעלה הוא את מעשיו לשורשם העליון ורישומם ניכרים בכל העולמות, וגם שכרו לעתיד הוא לאין שיעור.

אך שונים פני הדברים כאשר האדם מקיים את מצוות בוראו מתוך עול כבד, רק מתוך ידיעה כי נצד הוא להעם הישראלי ואינו ברשות עצמו לעשות ככל העולה על רוחו, ואף שאין ללול גם בזה, וגם מצוות כעין אלו חשובים לאין ערוך בשמים שררי כסופ של דבר מבטל את ישותו לרצון בוראו ומכניע הוא את יצרו הקשה [ולפעמים כשהאדם בקטנות המחוק, מוכרח הוא לקיים מצוות בוראו על זו הדרך] מכל מקום הפער הגדול שבין זה המקיים המצוות מתוך חשק והשתוקקות לבין זה המקיים כמצוות אנשים מלומדה, היא כרחוק שמים וארץ, ולפעמים אין עליה לאלו המצוות שנעשו מתוך כבדות ועצלות כי הם בגדר אפרוחים שאין להן כנפיים ונוקקין הן לסיוע מצוה אחרת שתיעשה כדבני כדי להעלותן.

ולפעמים כשיעבוד האדם את בוראו מתוך אהבה ושמחה, ישתנה גם אופן קיום המצוה בפועל, כי זה שאינו מעורר את לבבו כהכנה למצוה ומקיים את המצוה בלא מחשבה תחילה, הרי ניכר מתוך מעשיו שאינו חפץ כי אם לצאת ידי חובתו, לא כן כאשר מתבונן תחילה למי הוא עובד, ואיך שעל אף היותו קרוץ מחוסר ניתן לו הזכות לעשות נחת רוח למלכו של עולם אשר לגדולתו אין חק, ואשר לו רבבות כמות מלאכי מעלה, ואלו על אף השתוקקותם לעשות כמעשיו אין מניחים להם, והוא על אף גדל שפלותו, מזכים אותו מן השמים במתנה נפלאה כזאת, כשמתבונן בכל זאת, תתעורר בו הבושה מבוראו ויהאוו לעשות כל מעשיו על צד היותו טוב, ונמצא שמלבד התעוררות הלב וזכה גם לדקדק בקיום המצוה לעשותה על הצד

לעירוי נשמת

הנאמן הצדיק רבי לוי זצוק"ל
בו הנה"ס רבי גמליאל הכהן זצוק"ל
...
נלכע שבת קודש פשת חזונה
כ' אדר תשע"ז • תנצב"ה

טיב המערכת

• וכל אשר נדבה רוחו •

בקהילה אחת חשובה רצו להרחיב את גבולות התורה, ולכן עשו התדמה ענקית, וכדי לעודד את נדיבי עמנו לתרום הודיעו שמי שיתרום סכום מסובד ישתתף באירוע יפה ומסובד, ובהגיע היום המיוחד הגיעו ובאו כל התורמים לאולם מפואר ונכנסו בזה אחר זה עם ההומנות שבידיהם בחוץ עמדה קבוצת נערים שכמוכן לא הורשתה להיכנס לאירוע היוקרתי, והנה עבר במקום אחד מעשירי העיר, ובראותו את ההומולה התעניין מה קורה, הסבירו לו הנערים כי בתוך האולם מתקיים אירוע 'לנעשים בלבד', חשב האיש לעצמו 'ארי אני עשיר, אם כן כדאי לי להיכנס ולראות מה הוא האירוע החשוב הזה. ניגש העשיר אל שער הכניסה ונתבקש ע"י השומרים להראות את כרטיס הכניסה, ומשלא היה בידו כרטיס לא נתנו לו להיכנס, בינתיים עבר במקום אברך פשוט שבוודאי אינו נמנה על עשירי העיר, הלה הציג את כרטיס הכניסה והוכנס לאולם ברוב כבוד, התפלא העשיר מאוד: 'זהלא אני מעשירי העיר ואיני מורשה להיכנס, ואילו האברך העני הזה מוכנס ברוב כבוד, מה באמת קורה פה?'

הסבירו לאיש כי הכניסה לאירוע אינה נמדדת לפי רוב עשירותו בבנק או בנכסים אלא לפי גדל תרומתו, ורק מי שתרם סכום נכבד יכול להיכנס, ואילו הוא מכיוון שלא תרם - אינו מחסן להיכנס. 'ויבואו כל איש אשר נשאו לבו וכל אשר נדבה רוחו אותו, הביאו את תרומת ד' למלאכת אהל מועד', בפסקה הזו התורה מדגישה לנו כי תרומי התרומות אינם נמדדים לפי רוב עשרם אלא לפי נשיאות הלב ונדבת רוחם, גם בימינו רואים את הדבר הזה, בעיקר במצוות הצדקה אבל גם בהרבה מצוות אחרות, ישנם אנשים שאינם עשירים כלל, אבל הם מרבים לתרום מעבר ליכולותיהם ויש אנשים חלשים בגופם המתקשים לעזור לזולתם ואפילו אנשים חולים המסתובבים בבתי הרפואה ומשמחים את החולים האחרים, זה מה שאמרה התורה 'כל איש אשר נשאו לבו וכל אשר נדבה רוחו, כי קיום המצוות אינו תלוי בתנאים הגשמיים אלא ברצון הלב. (לפי טיב התורה-ויקהל)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

טיב הודעות

עדכוני שיחות: 0534-100024

ארבע פרשיות

א. חכמינו ז"ל תקנו לקרות ארבע פרשיות בשנה מ"ח אדר עד ר"ח ניסן לזכרון ד' דברים.

פרשה ראשונה היא פרשת שקלים וקורין אותה לזכרון מצות מחצית השקל שנתייבבו ישראל ליתן לתרומת הלשכה בכל שנה עבור קרבן התמיד.

פרשה שנייה היא פרשת זכור, וקורין אותה כדי לזכור מעשה עמלק, וזמן קריאתה בשבת שלפני פורים כדי לסמוך הקריאה למעשה המן שהיה מזרע עמלק, וכדי להקדים זכירת מחיית עמלק לעשייתו, וכדכתיב "והימים האלה נזכרים ונעשים".

פרשה שלישית היא פרשת פרה אדומה וקורין אותה בשבת שקודם פרשת החודש, שכן היה במדבר שירפת הפרה סמוך לניסן, כדי להזות בה את ישראל באפר החטאת מיד אחר הקמת המשכן, כדי שיהיו טהורים ויכולו לעשות הפסח בזמנו, ולכן קורין פרשה זו בכל שנה, להתפלל לפניו יתברך שגם עליו יזרוק מים טהורים במרה.

פרשה רביעית היא פרשת החודש, וקורין אותה בשבת הסמוך ל"ח ניסן, כדי לקדש חודש ניסן, דכתיב "החודש הזה לכם ראש חדשים", ומ"ט אין זה עיקר הקידוש, אלא עיקר הקידוש הוא בעת ראיית הלבנה שמקדשין אותו ב"ה, וקריאה זאת אינה אלא מדרבנן (מ"ב ריש ט"ז ס"ה).

ב. בעת קריאת ד' פרשיות ישמע הקורא כל הציבור ותביע מתוך החומש פגמים, כדי שלא יפנה מחשבתו לבטלה ח"ו (וישוע"ה ע"ה הספיק פ"ג).

ג. אם אדע שלא קראו הפרשה מענינו של יום אין לה תשלומין לשבת הבאה (מ"ב שם ס"א). ו"א שפרשת פרה יש לה תשלומין בשבת הבאה שהיא פרשת החודש, ולאחר קריאת פרשת השבוע יקראו בספר אחר פרשת פרה עם ברכה לפניה ולאחריה, ואח"כ יקראו בספר שלישית פרשת החודש, ויאמרו ההפטרות של פרשת החודש (שב"ה ח"ד סי' ע"א).

ד. אם שכחו לקרות אחד מן הארבע פרשיות וזכרו אחר שכבר אמרו ההפטרות של סדר השבוע בברכותיה, מוציאין ס"ת וקורין בו הפרשה בברכה לפניה ולאחריה, ויאמרו קדיש אח"כ ומפטירין בלא ברכה לפניה ולאחריה, ואם נזכרו באמצע הברכה שלפני ההפטרות לאחר שכבר אמר השם של תחלת הברכה, יגמרו את הברכה ויאמרו קצת פסוקים מהפטרות השבוע (כ"ד שתייה לברכה סוף לח"ל) בלא ברכה אחריה, ויצאו ס"ת וקורין בו לאחר מענינו של יום ואחר ברכה אחרונה יאמרו קדיש, ויקרא הפטרה בלא ברכה לפניה, אבל הברכות שלאחריה מברך. ואם נזכרו מיד אחר שבירך ברכה אחרונה על התורה, ויצאו ס"ת אחרת ומניחין אותה אצל הראשונה ויאמרו קדיש, ואח"כ קורין עולה אחר שיקרא מענינו של יום ויקרא ההפטרות בברכותיה (מ"ב סוף ס"ב).

ה. אע"פ שבשאר שבתות אם נמצא טעות בס"ת בשעת קריאת המפטיר אין מוציאין ס"ת אחרת מ"מ בשבת של ארבע פרשיות שקריאת המפטיר הוא לחובת היום אם נמצא טעות בשעת קריאת המפטיר מוציאין ס"ת אחרת (מ"ב סי' קל"ג ס"ב).

ו. מעיקר הדין קטן עולה למפטיר ב' פרשיות (הרמ"א סי' רפ"ב ס"ד). שהרי הש"ץ שהוא גדול קורא ומשמיע לציבור ומציאן די חובתו, ויש מחמירין בדבר שאין קורין לקטן לעלות למפטיר ב' פרשיות, וכן נוהגין (מ"ב סי' רפ"ב ס"ג ובהל"ש שם ד"ה או ב"ד).

ז. נוהגין לומר יצרות בשחרית של ארבע פרשיות ובפרשת שקלים ופרשת החודש אומרים יצרות גם במוסף (מ"ב סי' תרפ"ה ס"ב). וכן בשבת הפרשיות ראוי למדקדק בדבריו לכיון דעתו ולשומעם מפי הקורא (שם ס"ב).

ט. בכל ארבע פרשיות אין מזכירין שמות ואומרים צ"צ במנחה. ולענין אב הרחמים כתב בא"ד בשם הגמ"ל ד"ל בהם אב הרחמים ובד"מ בשם מהר"ל משמע דאין אומרים בהם אב הרחמים וכן העתיק בד"ה"ח (מ"ב סי' תרפ"ה ס"ה).

פרשת שקלים

י. מה שקורין אותה בשבת זו, מפני שבאחד באדר היו משמיעין על השקלים כדתנן בריש מס' שקלים והטעם מפני שאז הוא תחילת השנה לענין זה שיש להביא קרבנות הציבור מתרומת חדשה, ולכן היו משמיעין באחד באדר להביא שקליהן כדי שיהיו מוכנים ל"ח ניסן. ואף אנו קורין פרשת שקלים בזמן הזה כדי שיהיו משלמים פרים שפתנו לזכרון זה (ערוה"ש שם ס"ב ס"ב ס"ג).

יא. ר"ח אדר הסמוך לניסן שחל להיות בשבת, קורין פרשת שקלים שהיא כי תשא עד ועשית כיוון נחשת, ומפטיר, ויכרות יהודיע, ומוציאין שלשה ספרים באחת קורא פרשת השבוע ששה אנשים ובמקום שנהגו להוסיף מוספין, ובשני של ראש חודש, ומתחילין וביום השבת ומניחין ספר תורה השלישית אצלם ואומרים חצי קדיש, ובשלישית קורא ומפטיר בפרשת שקלים (ש"ע שם ס"א ומ"ב ס"ד ה).

יג. אם אחר שגמר פרשת השבת טעה ולקח הספר תורה שהיה מגוללת על פרשת שקלים ובירך לפניו והתחיל לקרות יסיים בפרשת שקלים ואח"כ להעולה בספר תורה השלישית למפטיר יקרא עמו בפרשת ראש חודש, וההפטרות יאמר השמים כסא, מאחר שבקריאת התורה נסתים מענין של שבת וראש חודש (מ"ב ס"ה).

יד. אם שכחו ולא קראו פ' שקלים מוציאין ספר תורה וקוראים פ' שקלים בברכה לפניה ולאחריה, ואם לא נזכרו עד אחר שבת אין לו תשלומין (ועיק"א ס"א).

טו. בערב שבת שקלים יפריש עשרים ושש פרשיות לצדקה כמנין שם הו"ה ברוך הוא ובראש חודש אדר יפריש שלש עשרה פרשיות כמנין אה"ה, והם כנגד שלשה פעמים אה"ה, נגד שלשה תרומות שהיו תורמין, ועל ידי כך יצא מ"ט קללות ויזכה לט"ל של תחיה (מפשה הצדקה ק"פ שם, מ"ה מ"ה ס"א לא ס"ב).

טז. קודם קריאת פרשת שקלים יאמר האדם בשמחה עצומה לשם יתוד וכו' הדין מוכן לשמוע קריאת פרשת שקלים שנכתב בתורתנו הקדושה כמו שתקנו לנו חז"ל (וישוע"ה ע"ה). בשל"ה כתב שאף אם ארבע פרשיות הן דרבנן, יש לזוהר בהן יותר מפרשיות של כל השנה (א"ר ס"ק כ"ג).

כמה יוצגה אשכול הכופר? במחצית השקל מתגלה אהבתו וחיבתו של הקב"ה לבני ישראל

באחד באדר משמיעין על השקלים

מצות עשה מן התורה על כל אדם מ ישראל בכל שנה ושנה, להרים מחצית השקל בשקל הקודש ולתרומו לבית המקדש, המסון שהתקבץ מכל ישראל משמש היה לצורך לקחת קרבנות הציבור, והיינו עולות התמיד והמוספים הנסכים המנחות והקטורת וכיוצא בהן. והיות שבראש חודש ניסן כבר היו צריכים אלו השקלים להיות בבית המקדש, על כן התחילו להשמיע ולעודד על כך כבר באחד באדר, למען יזכרו העם לשקול את שקליהם מבעוד מועד, וזהו מה שאמרו חכמינו ז"ל במתניתין (שקלים פ"ק א' משנה א') "באחד באדר משמיעין על השקלים".

עקב כך קבעו חכמינו ז"ל (מפלה כ"ג). שבשבת שקודם ראש חודש אדר יהו קורין בתורה את הפרשה של שקלים למען הזכיר את העם ולהשמיע להם על השקלים ואפילו שחרבה בית מקדשנו ואין לנו קרבנות וגם לא נהוגת המצוה של מחצית השקל, מכל מקום עדיין קוראים אנו בתורה את פרשת שקלים במועדה – בשבת שלפני חודש אדר, ועל ידי הקריאה עולה לנו הדבר כאילו קיימת את המצוה להרים ולהעשה, על דרך הכתוב (הושע י"ג, ג) "ונשלמה פרים שפתני".

שמע משה ורתיע לאחריו

הפרשה של שקלים בפרשת כי תשא נאמרה, שם ציוותה אותו התורה הקדושה על המצוה של מחצית השקל וכה נאמר שם (שמות ל"ג, ז) "זה יתנו כל העובד על הפקודים מחצית השקל בשקל הקדש וגו' תרומה לה". ומפרש רש"י על אתר על פי דברי המדרש (במדבר רב"ב ב' ד' ו' לשונו: "זה יתנו - הראה לו כמין מטבע של אש ומשקלה מחצית השקל והואמר לו כזה יתנו".

הרבה הרויננו הקדושים להבין פשר הדבר של מאמר זה, וכי לא ידע משה רבינו כיצד נראית מטבע של מחצית השקל עד שהקב"ה בכבודו ובעצמו היה צריך להראות לו. ועוד הקשו בתוספות (מנחות ס"ב ד"ה זאת) הדגה הגמרא במנחות (כ"ג, ב) מונה שלושה דברים שהיה משה מתקשה בהם עד שהיה צריך הקב"ה להראות לו אותם בכדי להבינם אבל, הלכתי לעינין של מחצית השקל לא הוזכר שם כלל וכלל, וכך איתא שם: "תנא דבי רבי ישמעאל, שלשה דברים היו קשיין לו למשה עד שרואה לו הקב"ה באצבעו, ואלו הן, מנורה וראש חודש ושערים", ואם אמרין שגם מחצית השקל הראה לו הקב"ה מדוע לא נזכר שם.

עוד יש להבין את דברי המדרש (תנחומים כי תשא פ"ק א) על פרשה זו של שקלים וזה לשון המדרש: "אמר משה לפני הקב"ה רבינו של עולם משאני מת אין אני נזכר, אמר לו הקב"ה חייך, כשם שאתה עומד עכשיו ונתון להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשך, כך בכל שנה ושנה שקוראין אותה לפני כאילו את עומד שם באותה שעה וזוקף את ראשך, מנין, ממה שקראו בענין יזדבר ה' אל משה לאמר כי תשא את ראש".

וקצת קשים הדברים להולמם במה הפיס הקב"ה את דעתו של משה באמרו לו כי בכל שנה ושנה שקורין ישראל פרשה זו לפני כאילו אתה זוקף את ראשך מאי שנא פרשה זו של שקלים יותר משאר פרשיות שבתורה, ומדוע רק שיקראו הפרשה של שקלים יהיה זוקף את ראשך.

המקשה היה משה בפנימיות העינין

אפס כי נתבאר הדברים על פי דברי בעל 'צירוף המור' (שמות ל' ג') שם כתב ליישב (לפי דברי המדרש) מדוע לא החשיבה הגמרא את מחצית השקל בין שאר דברים שהיה משה מתקשה בהם. ואומר שחילוק גדול היה בין הקושי של מחצית השקל לבין שאר הדברים שהיה משה מתקשה בהם.

כי עצם צורת המנורה הייתה דבר שקשה להבין מפי השמועה בלבד, שהלא מורכבת הייתה המנורה מכמה וכמה פרטים שונים כגון כפתוריה פרחיה ונביעיה, ואילו לא היה משה רבינו רואה זאת במראה, לא היה יודע כיצד לעשותה, וכן הם גם ההלכות של קידוש החודש

הדין שרצים שיש בהם הרבה פרטים קשים להבנה אלולא יראה אותם לעינינו.

לעומת זאת במחצית השקל לא היה שום קושי להבין מהו מחצית השקל, הן כל בר בי רב חד יומא יודע מהו מטבע של מחצית השקל, ועל כן לא מנחה הגמרא את מצוה זו בין הדברים שהיה משה מתקשה בהם, כי כאן לא היה הקושי בהבנת פרטי הדין המצוה, אלא בדבר אחר נתקשה בו.

מתקשה היה משה רבינו להבין את פנימיות העניין של מצוה זו, שהרי כל מרומז של מחצית השקל בא לכפרה על נפשות בני ישראל ולתרום מעונותיהם (כדאיתא בירושלמי שקלים ט"ו, וכן הוא גם ממשמעות הכתוב (שמות ל' ט"ו-ט"ז) "ונתנו איש כופר נפשו לה, העשיר לא ירבה והדל לא ימעט ממחצית השקל לתת את תרומת ה' לכפר על נפשותיהם".

על דבר זה היה משה רבינו מתמה ביותר, הכיצד זה יבוא המטבע של מחצית השקל וכפר על עונותיהם, איזה ערך יש למטבע הקטן של מחצית השקל לעומת ריבוי וגדל העבירות שחטאו ישראל ופגמו בהם, הלא אין בידינו לשער את גדל הפגם שנגעו בעליונים על ידי אלו החטאים, ואילו חפץ היה האדם לשוב באמת בתשובה על חטאיו ולזכות לכפרת פשע, היה מסול עליו להביא חן גדול ועצום עד כמה שידו מגעת, שהרי "וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו" (איוב ב' ד') וכיצד זה יתכפרו אלו העונות והפשעים במטבע קטן של מחצית השקל, ולא עוד אלא אפילו אם יצוה להרבות על המחצית אף הוא איננו יכול, דהא כתיב (שמות ל' ט"ו) "העשיר לא ירבה והדל לא ימעט".

איני מבקש לפי כוחי אלא לפי כוחך

על כך, כפי ליישב המהרה זו, נטל הקב"ה כמין מטבע של אש מתחת כסא הכבוד והראה וראה ואמר לו "זה יתנו - כזה יתנו", ופירש על כך רבינו הטורי זהב' (דברי יד, שם ל"ג). שנחננו הקב"ה ליישב את תמיהתו של משה רבינו ע"ה, לבל יהפלא כיצד יכול לבוא מטבע קטן של מתכות ולכפר על העונות והפשעים שכבדו מנשוא. לכן הראה לו הקב"ה מטבע של אש מתחת כסא הכבוד, וכאומר לו, אל תתבונן במטבע שהם שוקלים בידם, אלא הבט נא וראה את המטבע של אש הנשקל בשמי השמים כפועל יוצא ממעשיהם בתחונתם והראה לו הקב"ה על המטבע של אש ואמר לו "זה יתנו - כזה יתנו", והיינו מטבע כזה של אש שאני מראה אותך ממש כזה שוקלים ישראל.

בדבר זה גילה הקב"ה למשה רבינו והורה לו את דרך התשובה לרבים, דהנה כאשר יעבור רוח טהרה על האיש הישראלי ויתעורר בקרבו לשוב בתשובה על חטאותיו, הרי מיד כשיחלחל להתבונן מה היה עמו ומה אלו העונות והפשעים שחטא בהם כל הימים, עלול הוא מיד להגיע לידי שברון לב ורפיון ידיים, בחשבון לעצמו הכיצד זה אוכל אני הקטן בכוחותי הדלים לשוב בתשובה ולכפר על כל העבירות שפשעתי בהם ואשר כבדו למעלה ראש, הלא אפילו אם הייתי מבלה את כל ימי ושנותי בשק ואפר עדיין לא יעלה בידי לתקן ולו באפס מה על כל אשר פגמתי.

כנגד מחשבה זו דברה תורה ואמרה (שמות ל' ג') "מחצית השקל תרומה לה", כאשר האדם עושה פעולה כלשהוא למען כבוד שמו יתברך, ואפילו הוא פעול ביותר ושלא בשלמות, אבל היותו והאדם עשה דבר זה בשביל 'תרומה לה', לא ימעט מחשיב מעשה זה לפי ערך עושהו, אלא שמח הקב"ה ומתקלס בדבר זה ומחשיבו ומגדילו כדבר חשוב ונשגב וכמטבע של אש, ועולה פעולה קטנה זאת לדבון לפניו יתברך שמו.

נמצא שאין הקב"ה תובע מאתנו לעשות למענו דברים שהם למעלה מכוחותינו, אלא אך זאת הוא חפץ ומבקש מאתנו, שנשוב ונתקרב אליו ולו באפס מה, והש"ת שמכיר את מצבנו הנחות ואת מחשבות לבנו לוקח את מעשה זה ומשתעשע שם כמו היה דבר יקר וחשוב, וכך זוכים אנו לתקן את מעשינו ונפשוננו.

הוה העניין שציוותה התורה ואמרה (שמות ל' ט"ו) "העשיר לא ירבה והדל לא ימעט" | הפך בעמוד הבא <

רבותינו ז"ל דרשו סמיכות פרשיות אלו בכמה פנים, ופירוש רש"י יל ידוע שהקדים אזהרת שבת למלאכת המשכן לומר שאינה דוחה את השבת ודברי תורה כפטיש יופיצו סלע מתחלקים לכמה טעמים. ונראה בדרך הרמז, על פי המקובל בידינו במדושי חז"ל ובספרים כי שבת היא מקור הברכה, לפי שבה תלוים כל הברכות לעילא ולתתא בגשמיות וברוחניות.

כדאיאת בווהר הק' פרשת יתרו (פח): "כל ברכאן דלעילא ונתא ביומא שביעאה תלן כל, משום דהוא יומא מתברכאן מנה כל שאתא יומין עלאין, וכל חד וחד יתיב מוונא לתתא כל חד ביומו, מההיא ברכה דמתברכאן ביומא שביעאה" עכ"ל.

לפיכך הוקדמה מצות השבת וברכתה לתרומת המשכן, כדי שתביא היא את מקור הברכה לישראל, ומכוח ברכתה יזכו לשפע רב לתרומת המשכן בהבן וכסף ונחושת.

ויתרה מזו יש להוסיף בעומק פנימיות הדברים שגם כשיש לאדם ממון רב ובאפשרותו לתרום ולפזר לצדקה קשה לו הדבר לפעול בנפשו לתרום מממון ולתת צדקה, כידוע דרכו של היצר להמציא הרבה תירוצים בזה. ובפרט העשירים שיש להם רכוש רב יותר קשה להם לתרום מעצמם כנודע הכלל בזה (קה"א ג' לב) יש לו מנה רוצה מאתיהם.

ואפשר גם זאת נרמז בסמיכות פרשיות ידן השבת עם התרומה, ללמדנו שמכוח שבת זוכים - מלבד לעצם ברכת השפע - גם למידת הנדיבות והנתינה, שנפתח הלב לתת ולהשפיע צדקה בשפע, וזו היא ברכה גדולה עד מאוד. שכשם שהשבת עצמה משפיעה את ברכתה לישות ימים כמבואר בווהר הק' הנ"ל: "כל שאתא יומין עלאין מתברכין כל חד ביומו, מההיא ברכה דמתברכאן ביומא שביעאה". - כן השפעת השבת בנפש ישראל פועלת נדיבות ונתינה להרים ביד רמה את תרומתה לצדקה.

הוא שממשיך הכתוב ואומר: "כל נדיב לבו יביאה", כי מכוח ברכת השבת יזכו ישראל לנדיבות הלב, לתת צדקה בהרחבה מרצונם, וכל נדיב לבו יביאה.

ואפשר מהאי טעמא נהגו ישראל מקדמת דנא ומשנים קדמוניות לתרום ולנדוד נדדים ונדבות לצדקה בעליה לתורה שבשבת קודש דייקא ותקנו על כך נוסח "מי שברך מיוחד שמברכים את איש ישראל בספר התורה בעבור שיתן וכו', ובוודאי כל מנהג ישראל שורשו ברזי מרומים ויסודותיו בהררי קודש.

ולדרכנו מבואר יפה, כי אין לך זמן נעלה וטוב להרים הצדקה יותר משבת קודש, מקור הברכה ומקור הנדיבות והנתינה. ובפרט כשעולה איש ישראל לתורה, שבציוף ברכת השבת וברכת התורה נפתח לב האדם לנדב לצדקה ולתוכן בכך להפירות ולהרבות את ברכתו בגשמיות וברוחניות. והרי 'אין אדם מעני מן הצדקה, והיא שבת מקור הברכה.

הפשך מעבוד הקודם < | ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל, כי

אנו אין אנו יודעים להעריך כראוי מעשי מי חשובים ורצויים יותר בשמים כי יתכן שמעשהו הקטן של העני במעשים חשוב למעלה יותר ממי שהוא עשיר, כי רק הקב"ה רואה ללבב ויודע עד כמה בקושי הגיע מעשה קטן זה לאדם ולא כפי שאנו מודדים בעיני בשר כך מודדים בעולם העליון, אלא עיקר העיקרים הוא שבו נעשה מצדנו אפילו פעולה כלהווא למען נשוב אליו ויתברך, והקב"ה כבר טיול מעשה זה וינטלו וינשאו וירוממו.

מענה יובן לך היטב דברי הפייטן שבשבת שקלים שכתב כדברים האלו: "בשמינו אמר ונתנו איש כופר, פץ במה יתצצה אשכול הכופר, יציד מה יתן פדיון נפשו, וימצא חנינה פני שם נפשו, קדוש כחפץ להצדיק עם זה כמין מטבע אש רתאון במחול". והוא ממש כדרך שאמרנו, שכאשר שמע משה רבינו את הציווי ליתן מחצית השקל עבור כופר נפש, היה משה מתפלל כיצד יוכל האדם לתת פדיון עבור נפשו, לכן ענה לו הקב"ה, כי מרוב חיבתו ורצונו להוציא ולזכות את דין בניו לצדק, על כן נוטל הוא את שקליו הפשוטים ועושה מהם מטבעות קדושות ונשגבות של אש שאין לו כל הדין והבנה בגודל מעלתם ועל ידי זה זוכים אנו לסליחה מחילה וכפרה.

בכל שנה זוקף מעשה את ראש ישראל

כעת ירווח לנו כרוגן גם דברי המדרש המובאים לעיל, שאמר הקב"ה למשה רבינו "כשם שאתה עומד עכשיו ונתן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשך, כך בכל שנה ושנה שקוראין אותה לפני כאילו את עומד שם באותה שעה וזוקף את ראשך".

ומדוע דווקא בפרשה זו של שקלים נוקפת ראשן של ישראל יותר משאר פרשיות שבתורה, אלא היות ובפרשה זו נחודע למשה רבינו ואף גילה לישראל פנימיות העניין של מחצית השקל שיש בו כל השקלים לרבים כי עד עתה דימו ישראל בנפשם שאין דרך לתקן על החטאים שנגברו במעלה ראש, ואילו על ידי הציווי הזה של מחצית השקל נתגלה להם כי הקב"ה נוטל את פעולותיהם הפשוטות ומתקנם ומצרפם להיות למטבע של אש וכך יש

הלימוד המודם שבת היא מקור הברכה, והיא ההכנה לכל הדברים הטובים. וככל שיכבד איש ישראל ויקדש יותר את השבת, כן תרבה היא לו את ברכתה לפתוח לפניו מעיינות ונחירות של שפע פרנסה בהרחבה גדולה. ואף יזכה בנפשו לפתיחת הלב לנתינת הצדקה בנדיבות ובשמחה, והכל מכוחה של שבת קודש כי היא מקור הברכה.

[טיב התורה - פרשא דידן]

< * >

המגיד משרים הר"ד משה יונברך שוחח פעם עם הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל, מנקה הדעת שבירושלים ובין הדברים שאל ממנו, היכן קונה הוא את השבת. [זאג נאר ר' חיים אוו קויפט איהר דעם שבת?]

ר' חיים שהיה ידוע ומפורסם בפשטותו ובענוותו, הבין לתמום שהוא חפץ לדעת היכן לקנות את המעדינים והמעטעים לכבוד שבת... התל לפרט לו דבר דיבור על אופיין, את החלות קונים אצל 'לונדער' שבבית ישראל, את העונות אצל 'בריוול' שבמאה שערים ואת הסלטים בהדר גאולה, את החמוצים אצל 'כהן' שבכביד השבת, את המדונות אצל 'גריץ' שבגאולה, ואת הדגים והידקות בשוק של מא"ש... וכן על זה הדרך...

התחייך לו ר' משה ואמר, איי' ר' חיים לא לך התכוונת, את הקניות הללו משאר אינו לבני בית... שאלתי היתה היכן קונים את השבת עצמה, לא את 'סל המצרכים' הנקיים לכבוד השבת...

אזוי! התלהב ר' חיים על השבת עצמה אתה שואל! זו כבר שאלה מסוגי אחר לגמרי... אומר לך, מתחילה נגישים לקנות את השבת ב"אור החיים" הקדוש הנועד שבפסקו ויכולו בפרשת בראשית, ולאחר מכן ממשיכים בספרה"ק "סידורו של שבת" שבפרקי ההכנה לשבת קודש, וכן ב"נועם אילמלך" שבמקום פלוני, וב"אוהב ישראל" רבני יששכר, וכן מנה לפינוי שורה ארוכה של ספרי קודש המלבישים לב האדם ומלמדים דעת דקדושה כיצד לקנות את השבת עצמה, כי היא מקור הברכה.

< * >

אחד מיקירי ירושלים בדרך שלפנינו היה הרב הצדיק רבי טודרוס תפילנסקי זצ"ל, הוא התייחס בשנות בחרותו ל"ע והיה נצרך להביא בעצמו את צרכי השבת לביתו.

בערב שבת אחת לקראת הצהריים פגש את ידידו ומכרו מוה"פ אייזנבאך זצ"ל, וביקש ממנו אם יכול אולי לסייע בעדו במטע ממון עבור צרכי השבת, אך הוא ענה לו בצער ואכזבה שאין בכיסו מאומה, וחבל שאינו יכול לעזור לו.

ר' טודרוס לא נעצב ולא התאכזב כלל, רק הפטיח בלשונו שבכך כבר יצא ידי חובת ההשתדלות... הוא חזר תיכף לביתו וכעבור כמה רגעים נראה שוב יוצא לדרכו עם סלים גדולים וריקים.

לאן פניך מועדות? [אוו גייט איהר?] - שאלו חבריו הנ"ל, בראותו אותו ממור ומודורו לדרכו.

מה פירוש לאן? [ואם הייטט או?] - | הפשך בעמוד הבא <

בידם לתקן את נפשותיהם.

לכן דווקא במצוה זו נוקפת קומתן של ישראל, כי מעתה נודע להם כי תקווה טובה יש לאחריהם, נמצא שבכל שנה ושנה שקוראים בפרשה זו של שקלים עומד משה וזוקף את ראשם של ישראל ומגלה להם מרות ועניין הפנימי של מחצית השקל, שהוא סוד ההתקרבות של ישראל אל אביהם שבשמים.

ובצדק הנה ערך כי תשא

בנתיב זה נוכל להעמיס את הדברים האלה בדברי הפייטן במסופר של שבת שקלים "אור פניך עלינו אדון נשא, וישקל אשא בבית נכון ונשא ובצדק הנה ערך כי תשא". ויחפשי כמון חומר, דהנה אנו עם בני ישראל מיחלים ערינו ומפילים תחינתנו מלפני הקב"ה, שיחוס עלינו ועל נשמותינו שהתרחקו ממקור החיים ומשורש הקדושה ומבקשים אנו 'אור פניך עלינו אדון נשא', שיישוב וירחמנו ויאר פניו אחנו סלה.

אך כיצד נוכל לזכות לכך, על ידי 'ישקל אשא בבית נכון ונשא', שאנו נשקול את מחצית השקל בהאי עלמא, ואילו הקב"ה ישקול מטבע חשוב של אש כנגד המטבע הקטן והדל שלנו, עד כי יחדיו יהיו תמים בשלמות כמו שקל שלם ולא רק כמחצית, ובאופן הזה יתרוצו מעשינו לפני אדון כל ויקרב אותנו אליו.

אכן, באיזה זכות מעייזם אנו לבקש כן מאתו יתברך, אין זאת אלא מחמת 'ובצדק הנה ערך כי תשא', שזה עתה הגינו וקראנו בדת תורה המיטה את פרשת כי תשא - הפרשה של מחצית השקל שבו גילה הקב"ה למשה העבד הנאמן את דרך התשובה לרבים, דהיינו על ידי שנעשה מצדנו איזה מעשה למען שמו יתברך ישלימה ויצרפה הקב"ה למעשה יקר וחשוב וכמטבע של אש החצובה מתחת כסא הכבוד, ועל ידי זה יתצצה לקבל את תשובתנו לרחמים ולרצון זוכים אנו למאור פנים ולקרבת אלוקים לי טוב.

אין זאל מך זעהן מיט דעם אייברשטיין

בהשכילנו כל זאת נוכל אולי להבין באפס מה מטבע לשון פלאי שהיה שנוע על פיו של הרה"ק הרבי ר' פנחס מקוריצ' זי"ע, שהיה תמיד משתוקק

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לפערכת ע"י הקוראים

אל תתן לעובדות לבלבל אותך

ביום גשום אחד, לביש מזלו של בני החתן נפל הטלפון הנייד שלו לשוללית שנוצרה ממי הגשמים. הוא הרים את המכשיר ינער אותו בחוזקה וניסה את מזלו, אבל המסך הלך לעולמו.

הוא קנה מסך חדש והחליף לבד בגלל הוא מוכשר בידי וחסך את דמי ההתקנה. אך המסך החדש נזרק עם כיתוב סיני בלתי קריא. בלית ברירה הלך לטכנאי מומחה שאמר לו שאין מה לעשות וגם אם יתקן צריך אתחול מחדש וכל החומר ימחק.

בני חזר הביתה במפח נפש שכל המספרים שהוא צריך נמצאים במכשיר הזה ללא גיבוי. שאלתי כמה היה מוכן לשלם עבור החומר, השיב: "מאות שקלים" אמרתי לו בוא נסכם עם מאה שקלים והוא הסכים.

סגרתי את הדלת בעדי, ובקשתי מה' שיקדש שמו ברבים שהרי הילד יודע שאין סיכוי בדרך הטבע והוא מוכן לתת מכספו לצדקה וכך ישבתי ובקשתי מעומק הלב שישמח את החתן. כעבור עשר דקות הצלחתי לכבות את המכשיר ולהדליקו חזרה, הפעם הוא נזרק באופן תקין לחלוטין. קראתי לחתן ובקשתי שיבדוק אם חסר משהו במכשיר, הוא עם דמעות של התרגשות לא האמין למראה עיניו. הכל עובד ותקין כאילו לא אירע דבר!!!

לקחתי ממנו את המאה שקלים להעבירים לצדקה ואמרתי לו: "בני חביבי, זכור לעד ואל תשכח שגם כאשר כל העולם וכל המומחים יגידו לך נואש, תזכור שאצל הקב"ה אין מגבלות ואין יאוש והבוטח בה' חסד יסובבנו ותהיה מונהג בהשגחה מעל לטבע, רק אל תתבלבל מהעולם סביבך!!!"

בעל המעשה:ג.ב.ה.

הפענוץ לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזנן לשלוח אל ר' שפחה ספואלס בקפס: 15326517922 o.y.wines@gmail.com

ומצפה להגיע לקראת אלו השבועות של ד' פרישיות והיה מתבטא ואומר: "אין וואלט שוין געהרין עם זאל קומין דיא ד' פרישיות, אך זאל מך זעהן מיט דעם אייברשטיין". [א- נא מצפה ביהוד שכבר יגיעו ה' פרישיות כבדי שאוכל להתראות עם תש"ת].

ויתכן לפרש בדרך אפשר את כוונת אמרו שבאלו השבועות מתראים עם הקב"ה היות ועד עתה דמה לנו כי התרחקנו מאת הקב"ה ואין אנו יכולים לעלות שוב וליראות לפניו, אבל עתה בשבת שקלים כשנודע לנו כי לא רחוקה היא דרך התשובה מאתנו, ואף גם שעדיין לא כבתה שלהבת האהבה בינו לבין אבינו שבשמים ממילא הרי זה כאילו מתראים אנו מחדש עם אבינו שבשמים ומקורו ה' נראה לנו וארבת עולם אהבתנו.

כן יעורר על דבר כבוד שמו יתברך שנובה להחקר אל השי"ת ולשוב בתשובה שלימה אליו יתברך, וכמו כן לעורר את האהבה הקדומה שבינינו, עד כי בקרוב ממש נוכה לבניין בית הבחירה בתפארתה, שם נוכל לשקול את שקלנו לא רק על ידי עבודה שבלב אלא גם בפועל ידינו יצירה וכדברי הפייטן "אור פניך עלינו אדון נשא וישקל אשא בבית נכון ונשא ובצדק הנה ערך כי תשא".

טיב החינוך

כרך ב: דרכי החינוך

כרך א: תורת החינוך

המחנה המשולב לפרויקט למשילוח סמות מולחמים ומעורבים מולחמים

מאוצרו המטען של

הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

להשיג בחנויות הספרים המובחרות

הפצה ואישית מרכז הספרים בהנהלת הרב יצחק פרידמן 05-6194114

ספר טיב החינוך ילווה את המעיין כי ככל שפעילי היו כדורה המנהיג, הספר מלא מן אל ין החודשה במנה אסור יכיר לו האדם, מודני החינוך כמחלת הרוח כיש הרלוות, נכור הרוח החינוך כיש המנהיג.

הספר כולל שנים ספורות על הווען שנתן האדם ודרכי טעם, על עבודת התפילה המיוחדת אשר היא אכן הישנה לנפח הבגים, על החשיבה כלהויה 'אזא חרש וזאז מקיים' כדוגמה אישית, המלחמה מול היצר האובד ללחץ כדורם, הוראת ממונת הישר רים כדורם הוליש לזורה ולתפילה, והרוב ספורות להיקן הישרות והישיבה שדרכים כמסורת אבות, החיך והמפל כדרכי הווען ועוד.

ספר הנחל לכל היה ומחך גם לאלו שסודין.

ספר מיוחד לכל הורה ומחנך

העסקנים שהכירו והודיעו על כל הנעשה עימו, והוסיף שברבות שחושש הוא ומתירא מן הגויים אשר סביבותיו לפיכך רוצה הוא רק להודיע, שיידעו היכן הם נמצאים.

היכן בדיוק הנכם נמצאים עתה? – שאל העסקן.

סיפר לו ר' משה על נתינת האונס שנחת מטוסם בלב מדינת איסלנד, ובהיות שיצא המטוס להמשך דרכו ביום השבת קודש נשארו הם לעשות שם את השבת.

לא הלפה שעה קלה והנה אותו עסקן התקשר בדחיפות אל ר' משה, ואמר לו בהתרגשות גדולה שאותו מטוס שיצא לדרכו בשבת התרסק בגרמי שחקים וכל הנוסעים כולם נהרגו, ואתם הניצולים היחידים מאותה טיסה!

התברר, שעל אף התיקון שביצע באווירון הישן המקרטע עדיין לא היה ראוי להפלגה רחוקה שכזו, הוא לא עמד בעומס, ולאחר כמה שעות של טיסה לפתע פתאום 'התפרק' לו המטוס בגבוי שמים ולא נשאר ממנו ומכל נוסעיו מאומה!

עתה הבינו ר' משה והרבנית היטב את אשר התלחשו הגויים כשהצביעו עליהם בבית המלון שבאיסלנד, הם ידעו היטב שהם היו אמורים להימצא גם כן באותה טיסה, ורק מחמת שמירתם ההדוקה על השבת בחרו להישאר באיסלנד ולא לחלל את קדושתה, ובזכות שמירת השבת ניצלו ממוות לחיים!

כמה ימים לאחר מכן נמצאה טיסה מסודרת עבורם, שלקחה אותם ביחד עם הבנות 'האמאמונות' החדשות שלהם הישר אל ניו יורק שבארצות הברית, שם הקימו את הישיבה הקדושה לתפארת השיאו את שתי הבנות שהצטרפו אליהם באותה שבת, וזכו להקים דורות ישרים מברכים לתפארת בית ישראל.

וכבר נודע מאמר חכמינו ז"ל, הובא ב"טורי זהב" הלכות שבת (סימן רסז ס"א) אם משמרים ישראל את השבת השבת משמרת אותם!

כי היא מקור הברכה!

→ • • ←

מה מאוד רע עלי המעשה, אשר ישנם אנשים שתיכף ומיד עם תום הסעודה של ליל שבת עולים על יצועם והולכים לישון, ותורה מה תהא עליהם?

והלא להדיא אמרו בירושלמי (שבת פרק טו ה"ג) "לא ניתנו שבתות וימים טובים לישראל אלא לעסוק בהן בדברי תורה", ו"כה בתנא דבי אליהו (רבא פרק א) "שבת יעשה כולו תורה".

זכור אזכור מבית אבי מודי הגה"צ בעל "מעדני השלחן" זצוק"ל, [יר"ד ב' אדר] בלילות שבת קודש, שמעולם לא היינו עולים על יצוענו מיד אחר סעודת ליל שבת.

כי היה אבינו מרזנו לעסוק בתורה לאחר הסעודה, באומרו שאי אפשר להיכנס כך למיטה מיד לאחר סעודת השבת... [מלקען ז"ך נישט לייגען שלאפין ליידיג...]. ומן ההכרח לעסוק בתורה לפני שנושאים לקיים 'שינה בשבת תענוג'. [כ"ש על דרך צחות 'שינה מלשון שיוון ולימוד, שונה הלכות, הלימוד והשיוון בשבת קודש הוא התענוג הגדול...].

גם בשבתות הקיץ המאוחרות, כשסעודת השבת רק החלה בשעה מאוחרת מאוד, והסתיימה קרוב לשעת הצות לילה, לא היינו מסוגלים ללכת מיד לישון... ורק לאחר שעסקנו בלימוד התורה כראוי עלינו על יצוענו.

כי היא מקור הברכה!

הנוסעים כולם התפזרו במלונות הסמוכים לנמל התעופה, ונאמר להם שבתוך כמה ימים תתקן התקלה שבמטוס, והם יוכלו לחזור להמשך טיסתם ניו יורק.

ואכן לאחר יומיים קיבלו הודעה רשמית מטעם חברת הטיסות שהתקלה תוקנה, ולמחרת עם שחר ייצא האווירון המתוקן להמשך דרכו. אך להוועם היה זה בעינינו של יום השבת קודש, הנוסעים הגויים לא התחשבו כמובן עם קדושת השבת, ובעצם יום השבת בשעת בוקר מוקדמת אמור היה המטוס של הרב ניישלאס עם הרבנית לצאת לדרך מאיסלנד.

לאחר עיון מעמיק פסק הרב שאין להם שום היתר הלכתי לעלות אל המטוס בשבת קודש, והם הודיעו לקרבניט וצוותו שהם בשבת לא תסיים יורו מה ומעדיפים הם להישאר באיסלנד עד שתמצא דרך חלופית עבורם.

באותה טיסה היו גם שתי בנות נערות יהודיות, גם הן ניצולות שואה, אשר במהלך הטיסה התקרבו מעט אל הרבנית הצדקנית, ולשאלתם פסק הרב שגם הן אסורות לטוס בשבת.

ובכן, מה נעשה? – שאלו הבנות בדאגה, אין לנו כאן שום מכו וקרוב, גם אין לנו אב ואם להודיע על הצרה שניחתה עלינו, קיבלנו בהונגריה מאחד מגופי ההצלה 'כרטיסי טיסה' לאמריקה, ועתה היכן נעשה את השבת? איך נישאר כאן לבד בין כל הגויים? וכיצד נמשך סכאן את טיסתנו לאחר השבת?

שמענו הרב והרבנית את שאלותיהן, ותיכף השיבו להן ברוב התרגשות, מעתה נהיה אנו ההורים שלכם! הרב היה האבא' שלכם והרבנית האמא' שלכם, באשר נלך אנו תבואו גם אתן, בתינו יהיה ביתכן, ואנו נדאג לכל צרכיכם! רק שלא תחללו ח"ו את השבת קודש!

נענו הבנות והסכימו בדבר, הן לא עלו חזרה אל אותו אווירון, ונשארו ביחד עם הרב והרבנית בארץ ניכר באיסלנד הרחוקה, כשאינם מכירים אף לא אדם אחד, ואף לא מבינים את שפתם של הגויים המקומיים.

ביום השבת אחר הצהריים כשידור הרב עם הרבנית אל לובי המלון בו שהו, שמו לב שהגויים המקומיים מצביעים עליהם ומתלחשים אודותיהם הם חששו מאוד והתיראו לנפשם, כי האנטישמיות באותה תקופה שלאחר השואה גאתה בכל המקומות.

לפיכך תיכף עם צאת השבת התקשר רבי משה אל אחד מן

התפלא ר' טודרוס, לקנות לשבת קודש! [איין קייפען...]. הכיצי? – התפלא הרב. בוא וראה בעצמך! הזמינו רבי טודרוס.

יצאו אפוא השניים יחדיו, ובדרכם אל 'מסע הקניית' לשבת עברו דרך בית הכנסת הגדול 'זכרון משה', אמר ר' טודרוס הבה נכנס את התפילה 'מנחה גדולה, ולאחר מכן נמשיך בדרכנו להשלים את כל קניית השבת.

והנה תיכף משהסתיימה התפילה, נישא אל ר' טודרוס יהודי סמוג גבוה וחסון, טפח לו טיפחה חביבה על שכמו, ואמר, את הנה אתה טודרוס! חיפשתי אותך, זה בשבילך! וכדברו הוציא 'מעטפה שמנ' ומכובדת ותחבה אל תוך ידו.

זעסטו! [וראה אתה! – פנה ר' טודרוס ליהודי, משעשיתי אני את ההשתוללות הנצרכת תיכף שלה השם יתברך את ברכתך, ועתה יש בידי כסף מספיק מן המוכן לקנות את כל הנצרך בריווח לכבוד שבת קודש!]

כי היא מקור הברכה!

→ • • ←

הגה"צ רבי משה ניישלאס זצ"ל דיין ומו"ץ דק"ק סקווירא יצ"ג, פתח תיכף עם תום מלחמת העולם השנייה ישיבה קדושה עבור הבחורים העקורים שניצלו אחד מעיר ושניים ממשפחה, הישיבה פעלה תקופה קצרה בהונגריה. אך כשהגיעו הקומוניסטים אל תוככי הונגריה והיא סופחה אל 'ברית המועצות' של אותם זמנים קשים הבין ר' משה שעד מרהר יגיעו הרשעים לסגור את הישיבה הקדושה על דלתיהם וברית, ומן הראוי לעזוב את אדמת הונגריה ויפה שעה אחת קודם.

הם בידרו רבות בענין, עד שנפל הפור על 'ארצות הברית' של אמריקה הגדולה, שם החלו לפרוח חיים יהודים ללא חשש ומורח. ואכן החלטו להעביר את כל הישיבה עם כל הבחורים היתומים והעוזבים אל חוף מבטחים שבאמריקה, כרטיסי הפלגה נרכשו עבור כל בחורי הישיבה, והם היו אמורים להפליג באוניית מסע ולהגיע בתוך שבועות מספר לארצות הברית.

אולם הרב והרבנית עצמם נצרכו להקדים את נסיעתם כדי להסדיר מראש את כל העניינים הנצרכים עבור הישיבה ותלמידיה. ולפיכך החליטו לטוס באווירון מהונגריה לאמריקה, הגם שבאותם זמנים היה מקובל יותר להפליג באונייה ועדיין לא הוגרלו לטוס באווירונים למדינת הים, וגם הטיסה הייתה יקרה יותר, אך לצורך הכנת הישיבה נאלצו לטוס מרהר כדי שכשיגיעו הבחורים המסכנים ימצאו מקום מנוח לכף רגלם.

בהגיע העת עלו הרב והרבנית אל האווירון, התיישבו על מקומותיהם ובהינתן האות חגרו את חגורות ההבטחה, והמטוס החל לנוע מתחילה היו גלגליו על הארץ מגבירים את קצב מהירותם על המסלול, ועד מרהר הורם החרטום אל על, התנתק מן האדמה, וההמראה חלפה לה בשלום.

ברם לאחר זמן מועט החלו פתאום להישמע קולות שונים ממנוע המטוס, התברר שהיה זה אווירון ישן, ולא מן הטובים ביותר... ולאחר כמחצית השעה התחיל המטוס לקרטע ולהתנדנד, הטייס התקשה 'לייצב' את המטוס, וכראותו שעומדים הם בפני סכנה מיידית נאלץ לנחות 'נחיתה חירום' לאלתר. שדה התעופה הקרוב ביותר אליהם באותה שעה היה במדינת איסלנד, שם נחת המטוס ברגע אחרון לפני שנדם.

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריציטי

על הברכה יעמדו

התורמים להפצת העלון

לקבלת העלון במייל (דוא"ל) נא לשלוח למייל הפצ"ב

לעיני בחבור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחטיא רבי ישראל יצחק ולביע ייחנסלו תנצבה.

לעיני מרת חיה סאסא בת לאה נלביע ייסיון תנצבה.

לעיני הרב יחיאל מאיר ז"ל בן הרב אברהם עקשטיין ז"ל נלביע ייב טבת תשס"ח תנצבה.

לעיני רבי שבתי זצ"ל בן הגה"צ רבי גמליאל הכהן זצ"ל נלביע ח' שבט תשל"ז תנצבה.

לעיני מרת הינדל בת משה ורסיהו ובלומה

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רה' ישעיהו 7 ירושלים | טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך נעוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגונויך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענונינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לרפוס) בקובץ ההדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173